

STORTINGET

Innst. 444 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 9 (2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen om Rapport til Stortinget fra Norges Banks representantskap for 2021

Til Stortinget

Sammendrag

Hovedpunkter i rapporten

Representantskapet fører tilsyn med Norges Banks drift og med at bestemmelsene for virksomheten blir fulgt. Oppgaver og ansvar er regulert i lov om Norges Bank og pengevesenet mv. (sentralbankloven). Tilsynet omfatter også forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU), som er en betydelig oppgave for Norges Bank og skal gjennomføres i samsvar med mandat fastsatt av Finansdepartementet.

Hovedstyret er ansvarlig for styringen og driften av virksomheten i Norges Bank og skal sørge for en forsvarlig og effektiv organisering.

Representantskapet legger gjennom denne rapporten fram sin vurdering av hovedstyrets styring av og kontroll med Norges Bank i 2021. Prioriteringer for tilsynet i 2021 ble omtalt i eget kapittel i Dokument 9 (2020–2021).

Alle protokoller fra hovedstyret og Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet er lagt fram for representantskapet i samsvar med sentralbankloven. Representantskapet har ikke hatt merknader til hovedstyrets protokoller.

Hovedstyret har for 2021 behandlet åtte periodiske rapporter om operasjonell risikostyring, internkontroll og etterlevelse fra virksomhetsområdene.

Hovedstyrets oppsummerende vurdering er at:

- Internkontrollen i Norges Bank er gjennomført på en tilfredsstillende måte.
- Den beregnede operasjonelle risikoeksponeringen i kapitalforvaltningen har gjennom året vært innenfor hovedstyrets definerte risikotoleranse.
- Den operasjonelle risikoeksponeringen i sentralbanksjefens ansvarsområde har gjennom året vært akseptabel.
- Styrets sammensetning og kompetanse gir grunnlag for å ivareta kravene i forskriften på en god måte.

Representantskapet har tatt samlet vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank for 2021 til etterretning og mener at det er etablert prosesser og rapportering som oppfyller kravene i sentralbankloven, forskrift om risikostyring og internkontroll i Norges Bank og mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland.

Norges Banks varslingsordning skal tilfredsstillende etter arbeidsmiljøloven § 2 A-6 og legge til rette for varsling om kritikkverdige forhold. Ingen av varslingssakene som er behandlet i 2021, er oppfattet å ha en alvorlighetsgrad som medfører rapportering til hovedstyret eller representantskapet. Representantskapet er orientert om ordningen og hovedstyrets rolle i notat fra hovedstyret.

Representantskapet er opptatt av at Norges Bank har et godt omdømme, og har tidligere gitt en anbefaling til hovedstyret om å klargjøre i kommunikasjonsprinsippene hvem som er Norges Banks målgrupper. I representantskapsmøte er det gitt en presentasjon av

en omdømmeundersøkelse fra høsten 2021, hvor det går fram at Norges Bank har høy tillit og et godt omdømme i befolkningen, er oppfattet som mer åpen og transparent enn ved tidligere undersøkelser, og at kunnskap om bankens rolle og funksjon har økt.

Norges Bank arbeider systematisk for å oppnå kjønnsbalanse og har som mål å oppnå minimum 40 pst. av hvert kjønn for banken som helhet. Ved utgangen av 2021 hadde Norges Bank en kvinneandel på 34 pst. Det er en økning fra 33 pst. i 2020 og 32 pst. i 2019. Kvinneandelen blant de ansatte ved bankens internasjonale kontorer er lavere enn i Oslo. Kun i enheten Norges Bank Administrasjon (NBA) rapporteres det om nærmere 60 pst. kvinner. Representantskapet er opptatt av at Norges Bank setter mål for bedre kjønnsbalanse, og følger hovedstyrets arbeid for å nå målene.

Representantskapet engasjerte Mercer Sentinel til å foreta en vurdering av Norges Banks styring av operasjonell risiko i virksomheten basert på deres erfaring av hva som anses som god markedspraksis. Hovedkonklusjonen i rapporten er at Norges Bank har implementert operasjonelle prosesser som reflekterer bankens størrelse og kompleksitet. Det er identifisert enkelte områder hvor det anbefales tiltak for å redusere den operasjonelle risikoen. Rapporten er sendt til hovedstyret. Hovedstyrets vurderinger av anbefalingene og videre oppfølging vil bli fulgt opp av representantskapet.

I tråd med tilsynsplanen for 2021 er det gjennomført en undersøkelse av Norges Banks håndtering av covid-19-pandemien. Representantskapet har vært del av en dynamisk prosess med skriftlig dialog mellom representantskapet og hovedstyret og har fått oppdatert informasjon og vurderinger direkte fra hovedstyret i flere omganger. Formålet med gjennomgangen har ikke vært å kontrollere at rammeverket for krisehåndtering er etablert, men å se på om hovedstyrets etablerte rammeverk har fungert i praksis. Det generelle inntrykket er at hovedstyret er bevisst på sin rolle i krisehåndteringen, og at banken har hatt god styring av og kontroll med håndteringen av pandemien. Representantskapet har oversendt rapporten fra tilsynet til hovedstyret og fått deres tilbakemeldinger. Disse er tatt til etterretning.

Representantskapet har mottatt og behandlet to årlige attestasjonsuttalelser fra ekstern revisor, om Statens konti i Norges Bank og Regnskapsføring og betalinger i statsgjeldforvaltningen. Disse er tatt til etterretning og videresendt til Finansdepartementet.

Revisjonsselskapet Deloitte AS har også gjennomført et uavhengig attestasjonsoppdrag for Norges Bank om Norges Banks rammeverk for risikostyring og kontroll, knyttet til grundig gjennomgang («due diligence») i forkant av den enkelte investering i uoterte eiendeler for Statens pensjonsfond utland. Det ble pekt på enkelte forhold som kan være av betydning for arbeidet med å videreutvikle risikostyringen. Utdrag fra hovedstyrets

kommentarer til dette er gjengitt i kapittel 1. Representantskapet har tatt rapporten, og hovedstyrets kommentarer til den, til etterretning. Rapporten er oversendt til Finansdepartementet og offentliggjort i sin helhet.

Representantskapet har fulgt opp arbeidsavtalen med daglig leder av Norges Bank Investment Management (CEO NBIM), Nicolai Tangen, i tråd med finanskomiteens ønsker slik de kommer til uttrykk i Innst. 590 S (2020–2021). Det innebærer løpende tilsyn med hovedstyrets oppfølging av at avtalen overholdes i tråd med forutsetningene, som endelig og ugenkallelig, og uten tidsbegrensning.

Representantskapet viser til at punktet i erklæringen fra Nicolai Tangen som gjelder forbudet mot tilbakekjøp av eierandelen i AKO Capital, nå er likelydende med formuleringen i erklæringen fra AKO Foundation. Erklæringen fra Nicolai Tangen tas til orientering.

Representantskapet har tatt hovedstyrets oppfølging av arbeidsavtalen for CEO NBIM til etterretning og imøteser tilsvarende årlig orientering om gjennomførte kontrolltiltak fra hovedstyret så lenge arbeidsavtalen løper. Representantskapet ba tilsynssekretariatet følge opp med banken for å få klargjort enkelte forhold. Disse forholdene er nå oppklart og tatt til etterretning.

Representantskapet er opptatt av kostnadseffektivitet og har fulgt opp budsjettbehandlingen og rapporteringer av kostnadsutvikling gjennom året. Representantskapet har vedtatt Norges Banks budsjett for 2022 etter forslag fra hovedstyret.

Representantskapet har behandlet hovedstyrets årsberetning for Norges Bank og godkjent årsregnskapet for 2021 som er utarbeidet av hovedstyret. Ekstern revisors beretning er tatt til etterretning. Norges Banks egenkapital var på 289 mrd. kroner per 31. desember 2021, mot 277 mrd. kroner per 31. desember 2020. I tråd med retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks overskudd blir det overført 11,1 mrd. kroner til statskassen.

Norges Banks årsrapport om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland i 2021, inkludert hovedstyrets vurdering av resultatene og revisors beretning, er tatt til etterretning av representantskapet.

Representantskapet jobber etter en årlig tilsynsplan, som omfatter gjennomføring av løpende tilsyn, tilsynsgjennomganger og undersøkelser av aktuelle problemstillinger. I tilsynsplanen for 2022 tillegges områdene operasjonell risikostyring, oppfølging av leverandøravtaler, etterlevelse av regulatoriske krav samt budsjett og måloppnåelse særlig oppmerksomhet og inngår i det løpende tilsynet.

Det er i tillegg besluttet å gjennomføre tilsynsprosjekter med avsluttende rapport på følgende områder:

- Operasjonell risikostyring
- Kostnadseffektivitet

- Forsyningsplikt kontanter
- Bruk av ekstern forvaltning i SPU

Videre har representantskapet lagt en plan for egen kompetanseutvikling i det kommende året. For å kunne utøve et kompetent tilsyn søkes det å utvikle solid samlet kompetanse innen sikkerhet, virksomhets- og økonomistyring samt tilstrekkelig forståelse av Norges Banks fagområder til å se aktuell risiko i bankens prosesser.

Representantskapets konklusjon på tilsynet for 2020

Norges Banks representantskap skal minst én gang årlig legge fram sin uttalelse om tilsynet med Norges Bank for Stortinget.

Representantskapet har også i 2021 mottatt alle opplysningene det har bedt om. Det er ikke avdekket forhold som gir grunnlag for særlige merknader i tilsynet.

Etter representantskapets oppfatning har hovedstyret utøvd styring av og kontroll med Norges Banks virksomhet i samsvar med krav i sentralbankloven, forskrift om risikostyring og internkontroll i Norges Bank (internkontrollforskriften) samt mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland. Det er etablert hensiktsmessige rutiner som sørger for at virksomheten utøves i henhold til lov, avtaler, vedtak og rammeverk for øvrig.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, May Britt Lagesen, Tellef Inge Mørland og Mona Nilsen, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Geir Pollestad og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og

fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, takker for en grundig og opplysende rapport og tar den til orientering. Komiteen vil i denne sammenheng påpeke viktigheten av at de planlagte tilsynsprosjektene gjennomføres, og at tiltak iverksettes for å lukke eventuelle identifiserte gap.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener det ville vært ønskelig at den bakenforliggende årsrapporten fra Norges Bank inneholdt en bredere omtale av lønnsutviklingen i virksomheten over tid, som sammenligner både nivå og årlig vekst i godtgjørelsene, inkludert bruken av resultatbasert lønn, med lønnsutviklingen i samfunnet for øvrig, og at dette dannet grunnlaget for en mer detaljert framstilling og vurdering i representantskapets rapport.

Komiteens medlem fra Rødt viser til rapportens omtale av godtgjørelsesordningene for ansatte i ulike deler av Norges Bank og av personalkostnadene i budsjettet for 2022 som representantskapet har vedtatt.

Dette medlem viser til at godtgjørelsen for ledende ansatte ifølge NBIMs årsrapport for 2021 i snitt var om lag 5 mill. kroner, eller åtte ganger gjennomsnittsinntekten i Norge.

Dette medlem viser til at lønnsnivået for de drøyt 1 000 ansatte i Norges Banks ulike avdelinger generelt også synes å ligge svært høyt, og at mange mottar store deler av godtgjørelsen i form av prestasjonsbasert lønn. Dette medlem viser også til at statsråder fra både Arbeiderpartiet og Senterpartiet den senere tid har varslet at de vil ta grep mot høye lederlønninger i staten og i selskaper der staten er eier.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 9 (2021–2022) – Rapport til Stortinget fra Norges Banks representantskap for 2021 – vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 31. mai 2022

Eigil Knutsen

leder

Mahmoud Farahmand

ordfører

